

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

VISIO ▶
kaava

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

VISIO – Innovatiivinen vihreä siirtymä,
Uudenmaan 5. vaihemaakuntakaava

Uudenmaan liitto 3/2025

Uudenmaan liitto // Nylands förbund
Helsinki-Uusimaa Regional Council

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki • Finland
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi

Sisällys

1. Johdanto	4
2. Mikä on maakuntakaava?	6
Maakuntakaavan oikeusvaikutukset	7
3. Kaavatyön lähtökohtia	8
Toimintaympäristö ja merkittävimmät muutostekijät	8
Tulevaisuuden haasteet kaavatyön taustalla	9
Maakuntakaava toteuttaa Uusimaa-ohjelmaa	10
Maakunnan kehittämisen kokonaisuus Uudellamaalla	11
Maakuntakaavatilanne	12
Voimassa olevat maakuntakaavat kunnittain	13
4. Suunnittelu- ja vaikutusalue	14
5. Maakuntakaavan sisältö ja lähtötiedot	15
Kaavan teemat	15
Vihreän ja puhtaan siirtymän määritelmä	16
Lähtötiedot ja valmistuneita selvityksiä	17
Tunnistettuja selvitystarpeita	17
Rinnalla etenevät suunnitteluprosessit	17
6. VISIO-kaavan tavoitteet	18
Tavoitteiden strateginen kokonaisuus tasoittain	19
Tavoite 1. Ilmastonmuutokseen vastaaminen ja luonnon monimuotoisuuden lisääminen	21
Tavoite 2. Kestävän ja innovatiivisen kilpailukyvyyn vahvistaminen	21
Tavoite 3. Toimintavarmuuden ja turvallisuuden edistäminen	21
7. Arvioitavat vaikutukset	22
8. Vuorovaikutus	23
Osallisuus ja päätöksenteko	23
Välineet ja alustat	24
9. Aikataulu ja prosessi	25
Tavoiteaikataulu	25
Vuorovaikutusmahdollisuudet	26
10. Lisätietoja ja yhteystiedot	27

1. Johdanto

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on Alueidenkäyttölain 63 § mukainen suunnitelma, joka välittää tietoa maakuntakaavan etenemisestä, vaikutusten arvioinnista ja mahdollisuuksista osallistua valmisteluun. OAS:ia päivitetään kaavoitustyön edetessä ja se on nähtävillä ajantasaisena Uudenmaan liiton verkkosivuilla osoitteessa uudenmaanliitto.fi/visio-kaava koko kaavaprosessin ajan.

Tämä osallistumis- ja arviointisuunnitelma koskee Uudenmaan 5. vaihemaakuntakaavaa nimeltään Innovatiivinen vihreä siirtymä eli VISIO-kaava. Uudenmaan maakuntahallitus päätti uuden maakuntakaavatyön käynnistämisestä 13.5.2024.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kerrotaan, mitä aiheita maakuntakaavassa käsitellään, mitkä ovat kaavan tavoitteet ja miten kaavan vaikutuksia arvioidaan. Lisäksi kerrotaan osallisten mahdollisuuksista vaikuttaa kaavan sisältöön kaavaprosessin eri vaiheissa.

Nyt laadittava kaava on vaihemaakuntakaava, eli kaava täydentää voimassa olevaa ja lainvoimaista kaavakokonaisuutta vihreään siirtymään liittyvien teemakokonaisuuksien osalta:

- Energia
- Logistiikka ja pitkän matkan henkilöliikenne
- Luonto ja hiilensidonta
- Teollinen tuotanto, kiertotalous ja maa-aineshuolto
- Vesihuolto ja vesivarat

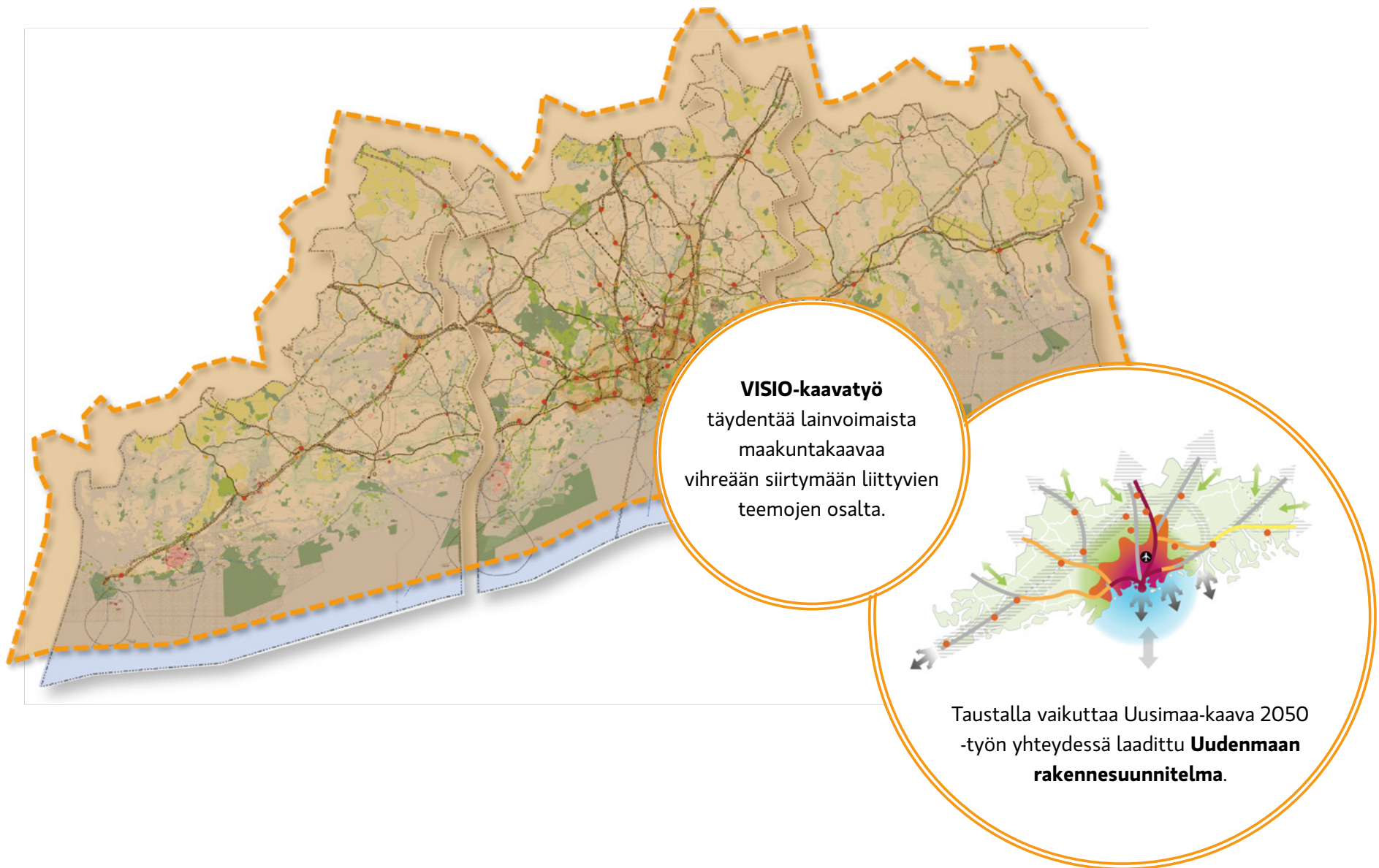
Vaihemaakuntakaavan tavoitevuosi on vuodessa 2050. Kaavan tultua voimaan, kaikki mitä ei erikseen tämän kaavan hyväksymisen yhteydessä kumota, jää aikaisemmista maakuntakaavoista voimaan.

Alueellisesti kaava kattaa kaikki Uudenmaan alueen kunnat lukuun ottamatta Östersundomin maakuntakaavan aluetta Helsingissä, Sipoossa ja Vantaalla.

VISIO – Innovatiivinen vihreä siirtymä

Uudenmaan 5. vaihemaakuntakaava

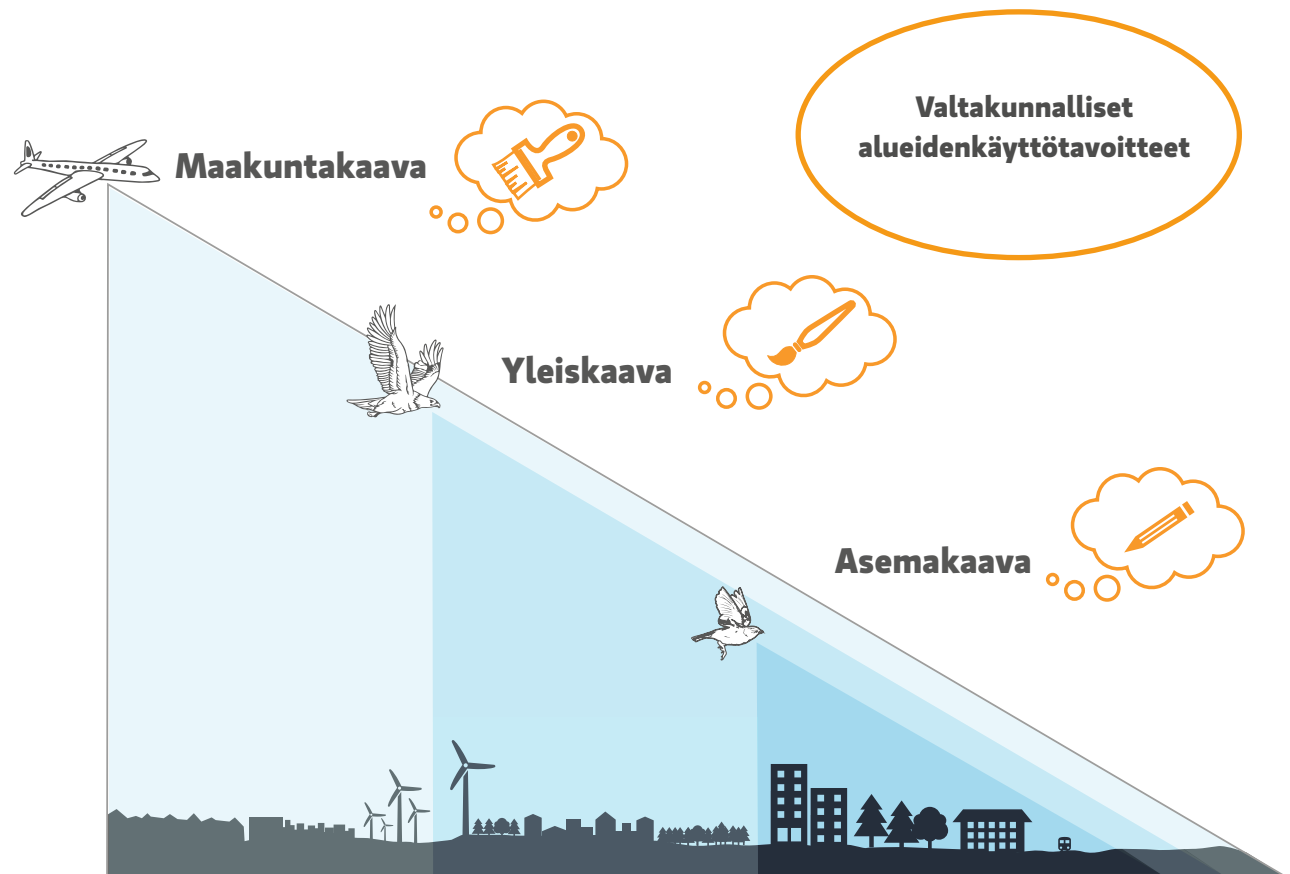
2. Mikä on maakuntakaava?

Alueiden käytön suunnittelujärjestelmään kuuluu alueidenkäyttölain mukaisesti neljä tasoa: valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, maakuntakaava, yleiskaava ja asemakaava. Lisäksi kunnat voivat laatia yhteisen yleiskaavan.

Maakuntakaava on oikeusvaikutteinen ja kaavatasoista yleispiirteisin. Kaava toimii ohjeena kuntien kaavoitukselle sekä muulle alueiden käytön suunnittelulle. Kaavan yleispiirteisiä linjauksia tarkennetaan kuntien laatimissa yleis- ja asemakaavoissa.

Maakuntakaavassa esitetään alueidenkäytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet sekä osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia aluevarauksia ja yleispiirteisiä sijainteja maakunnallisesti merkittävillä toiminnoilla. Kaavassa yhteensovitetaan erityisesti valtakunnallisia ja maakunnallisia näkökulmia ja tavoitteita.

Maakuntakaavan laadintaa ohjaavat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakunnan omat tavoitteet. Alueidenkäyttölaki määrittelee maakuntakaavalle sisältövaatimukset.

Maakuntakaava esitetään kartalla ja se koostuu kaavamerkinnoistä sekä niihin liittyvistä suunnittelumääräyksistä. Kaavaselostus selventää ja taustoittaa kaavakartalla ja suunnittelumääräyksillä esitettävää ratkaisua. Maakuntakaavan liitekartoilla voidaan havainnollistaa, selventää, tarkentaa tai taustoittaa kaavan ratkaisuita. Selostukseen voi liittyä karttojen ohella myös muita liitteitä.

Maakuntakaavan laadinnasta vastaa maakunnan liitto, joka on alueensa kuntien omistama kuntayhtymä. Maakuntakaavan hyväksyy maakuntavaltuusto.

Suunnittelujärjestelmää ohjaava lainsäädäntö on parhaillaan uudistumassa. Alueidenkäyttölain päivityksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026. Uudistuksen vaikutukset täsmentyvät kaavaprosessin kuluessa ja ne tullaan aikanaan täydentämään tähän OAS:iin.

i

Maakuntakaavan oikeusvaikutukset

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista. Maakuntakaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella voimassa muutoin kuin 1 momentissa tarkoitettujen kaavojen muuttamista koskevan vaikutuksen osalta. (Alueidenkäyttölaki 32 §)

Maakuntakaavaan liittyy sen toteutumista turvaava ehdollinen rakentamisrajoitus. Rakentamisrajoitus on lähtökohtaisesti voimassa virkistys- tai suojelualueeksi osoitetulla alueella, Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen tarkoituksiin osoitetulla alueella ja liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitetulla alueella. (Alueidenkäyttölaki 33 §)

Maakuntakaava esitetään kartalla ja se koostuu kaavamerkinnoistä sekä niihin liittyvistä suunnittelumääräyksistä.

3. Kaavatyön lähtökohtia

Toimintaympäristö ja merkittävimmät muutostekijät

Uuden VISIO-vaihemaakuntakaavatyön keskeinen lähtökohta on alueidenkäytön keinoin edistää vihreää siirtymää Uudellamaalla.

Tarve lainvoimaista maakuntakaavatilannetta täydentävälle ja päivittävälle vaihemaakuntakaavalle on noussut esiin toimintaympäristön nopeiden muutosten takia ja sidosryhmiltä saadun palautteen kautta.

Ilmastokriisi ja luontokato etenevät ennustettua nopeammin, joten alueidenkäyttöä on suunniteltava vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin. Maakuntakaavatyössä edistetään vihreää siirtymää ympäristön reunaehto- jen rajoissa etsimällä ratkaisuja energiamurrokseen, kiertotalouteen ja muuhun luonnonvarojen käyttöön.

Myös muutoksilla geopoliittisessa tilanteessa ja turvallisuusympäristössä on vaikutuksensa Uudellamaalle, ja myös kansainvälinen että kansallinen politiikka, sääntely ja sitoumukset, erityisesti EU:n ja Suomen teollisuuspolitiikka, vaikuttavat aiempaa suuremmin alueidenkäytön suunnitteluun. On myös todennäköistä, että sääntely tulee lähivuosi- na edelleen lisääntymään ja tiukentumaan.

Vihreän siirtymän haasteiksi Uudellamaalla on tunnistettu mm. energian riittävyys sekä uudenlaisten elinkeinojen tilantarve. Kasvavassa ja tiiviissä maakunnassa sopivien alueiden löytäminen paljon tilaa vaativille toiminnoille voi olla vaikeaa. Luonnon- ympäristön osalta maakuntaan kohdistuvat monet eri intressit ovat johtaneet pirstaloitumiseen ja ekologisen verkoston ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen.

Uudenmaan vahvuuksia vihreän siirtymän kannalta ovat muun muassa osaava työvoima, hyvät logistiset yhteydet sekä kytkeytymismahdollisuudet energiaverkkoihin.

Energiaan, elinkeinoin ja liikkumiseen laajasti liittyvän vihreän siirtymän edistämiseen sisältyy samalla maakunnan ekologisten verkostojen, hiilensidonnan ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen vahvistaminen. VISIO-vaihemaakuntakaavatyössä keskiössä ovatkin luonnon monimuotoisuuteen, ilmastoon, energiamurrokseen, luonnonvaroihin ja kiertotalouteen sekä liikenteeseen ja muuhun kriittiseen infraan liittyvät alueidenkäytön suunnittelun ratkaisut.

Tulevaisuuden haasteet kaavatyön taustalla

VISIO-kaavalla pyritään vastaamaan Uudellamaalla tärkeiksi nähtyihin ajankohtaisiin ja ennakoituihin muutostekijöihin ja haasteisiin.

Uudenmaan liitto toteutti vuoden 2023 aikana kyselyt, joilla selvitettiin kuntien ja muiden sidosryhmien näkemyksiä

- A) Uudenmaan tulevaisuuden haasteista** sekä
- B) maakuntakaavan toimivuudesta ja täydennystarpeista.**

Tärkeimmiksi Uudenmaan tulevaisuuden haasteiksi mainittiin toimiva seudullinen joukkoliikenne, ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen, luontokadon pysäyttäminen, kasvun kestävä ohjaaminen sekä elinkeinoelämän toimintaedellytysten varmistaminen. Haasteisiin vastaamisessa Uudenmaan liitolta toivottiin erityisesti roolia tiedolla johtamisessa ja laaja-alaisen yhteistyön kehittämisessä.

Maakuntakaavan päivitys- ja täydennystarpeiksi ehdotettiin etenkin energiateemaa ja vihreää siirtymää, kiertotaloutta sekä ekologista verkostoa.

Tulevaisuuden haasteiden ja maakuntakaavan kyselyiden tulokset nostivat esiin vihreän, puhtaan siirtymän tematiikka laajasti käsitettynä: energian tuotanto ja siirto, kiertotalous, joukkoliikenne sekä luonnon ja kestävä yhdyskuntarakenteen reunaehdot.

Kyselyn lisäksi VISIO-maakuntakaavan taustalla vaikuttavat myös laajat kuntakierrokset jäsenkuntiin vuosina 2023 ja 2024.

[» Lue lisää sidosryhmäkyselystä ja kuntakierroksesta](#)

”

VISIO-kaavalla pyritään vastaamaan Uudellamaalla tärkeiksi nähtyihin ajankohtaisiin ja ennakoituihin muutostekijöihin ja haasteisiin.

Maakuntakaava toteuttaa Uusimaa-ohjelmaa

Uudenmaan kehittämisen lähtökohdat on kirjattu Uusimaa-ohjelmaan. Vuonna 2021 maakuntavaltuuston hyväksymä, pitkän aikavälin strategiaan linjauksiin perustuva maakuntaohjelma sisältää kehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet sekä vuoteen 2030 ulottuvan vision. Se on voimassa vuosina 2022–2025.

Uusimaa-ohjelma tavoittelee ekologisesti kestävä, taloudellisesti vastuullista ja sosiaalisesti oikeudenmukaista maakuntaa. Ohjelman visio vuodelle 2030 on ”Reilusti edellä”. Se tarkoittaa, että vuonna 2030 Uusimaa on reilusti edellä 1) ilmastonmuutoksen hillinnässä, 2) taloudellisessa kilpailukyvyssä ja 3) hyvinvoinnissa. Ohjelman painopisteet ovat Ympäristöviisas, Menestyvä ja Onnellisten Uusimaa.

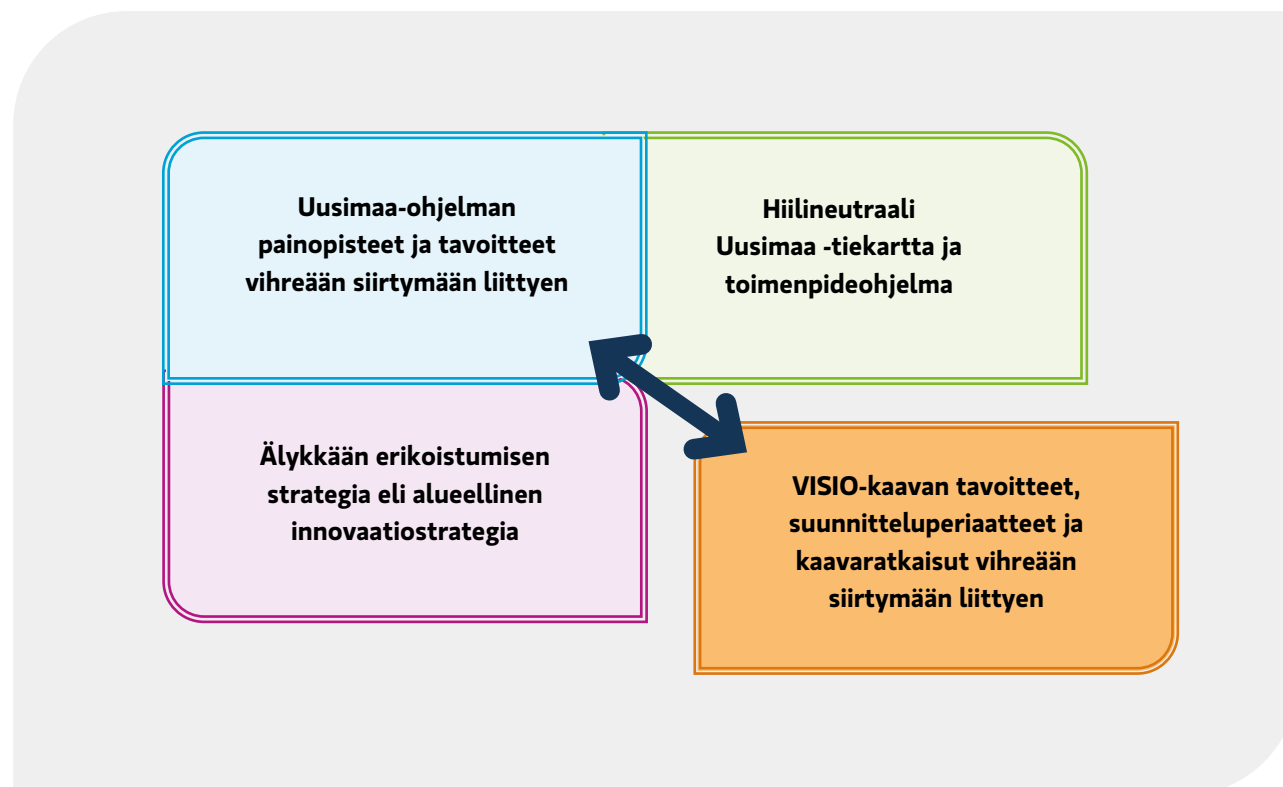
Uusimaa-ohjelmaa toteutetaan yhdessä Uudenmaan toimijoiden kanssa hankkeiden, edunvalvonnan ja kumppanuustoiminnan avulla. Ohjelma ohjaa maakunnalle osoitettavaa hankerahoitusta.

Nyt voimassa oleva ohjelma laadittiin rinnan lainvoimaisen Uusimaa-kaavan kanssa samoja selvityksiä ja tavoitteiden määrittelyä hyödyntäen. Seuraavan Uusimaa-ohjelman valmistelu on alkanut ja sitä valmistellaan tiiviisti yhteistyössä VISIO-kaavan kanssa. Päivitetty Uusimaa-ohjelma

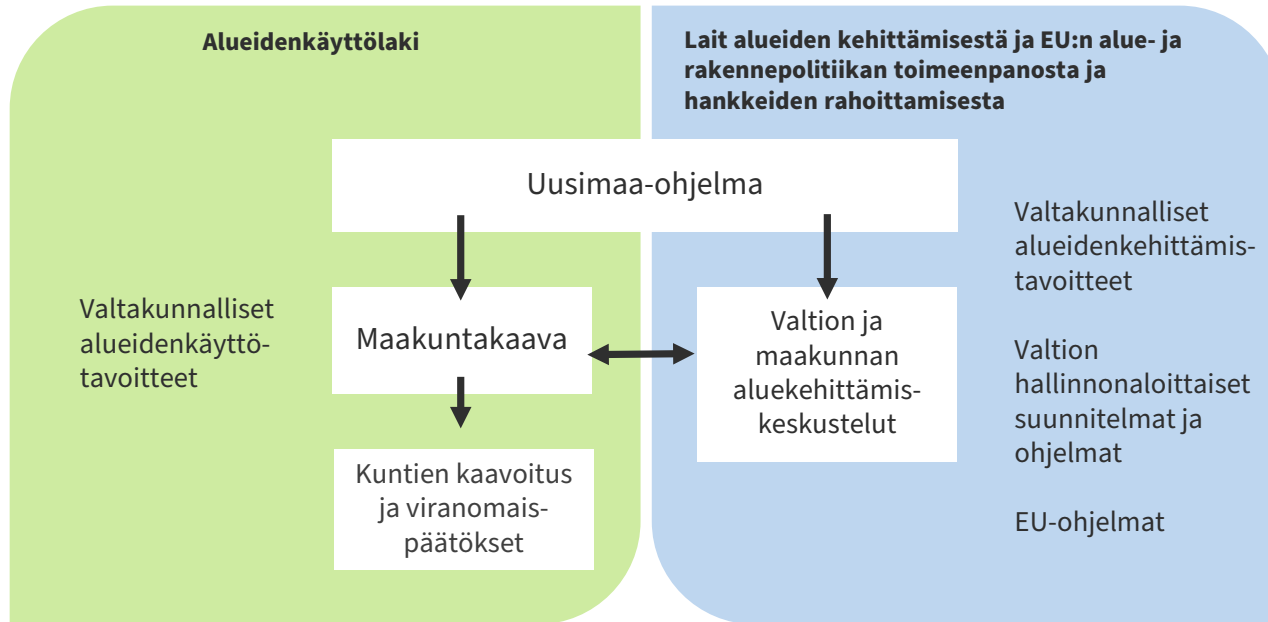
on tavoitteena hyväksyä maakuntavaltuustossa joulukuussa 2025.

VISIO-kaava tavoitteineen, suunnitteluperiaatteineen ja kaavaratkaisuineen toteuttaa osaltaan Uusimaa-ohjelman visiota ”Reilusti edellä”, kaikkia kolmea painopistettä sekä tavoitteita niin ympäristöviisauden ja hiilineutraalisuuden kuin innovaatioiden ja työllisyyden osalta, maakuntakaavan työkaluin ja keinoin.

On tärkeää, että alueidenkäytön suunnittelu tukee osaltaan maakuntaohjelmaan kirjattuja vihreän siirtymän, älykkään erikoistumisen sekä ympäristöviisaan maakunnan tavoitteita. Samalla maakuntakaava tukee myös Uudenmaan ilmastotiekartta ja sen toimenpideohjelmaa sekä älykkään erikoistumisen strategiaa.

Maakunnan kehittämisen kokonaisuus Uudellamaalla

Maakuntaohjelmatyön ja maakuntakaavatyön suhde ja niitä ohjaava lainsäädäntö.

Maakuntakaavatilanne

Uudellamaalla on uuden VISIO-kaavan valmistelun alkaessa voimassa useita maakuntakaavoja: Uusimaa-kaava 2050 -kokonaisuus, Östersundomin maakuntakaava sekä neljännen vaihemaakuntakaavan tuulivoimaratkaisu.

Uusimaa-kaava 2050 -kokonaisuus koostuu kolmesta oikeusvaikutteisesta kaavasta:

- Helsingin seudun vaihemaakuntakaava
- Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaava
- Itä-Uudenmaan vaihemaakuntakaava

Näiden kaavojen taustavisiona toimii strateginen, oikeusvaikutukseton Uudenmaan rakennesuunnitelma. Kaavakokonaisuus kattaa koko Uudenmaan maakunnan alueen lukuun ottamatta Östersundomin aluetta Helsingissä, Sipoossa ja Vantaalla ja ulottuu vuoteen 2050.

Uusimaa-kaavan kokonaisuus on tullut korkeimman hallinto-oikeuden 13.3.2023 antamien päätösten myötä lainvoimaiseksi. Länsi-Uudenmaan kaavasta kumoutui oikeuskäsittelyn myötä taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen suunnittelu määräyksen osa, joka ohjaa seudullisesti merkittävää vähittäiskauppaa.

Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaava, Östersundomin alue kattaa Helsingin Östersundomista Sipoon Söderkullaan ulottuvan alueen sekä osan Vantaan Länsisalmea. Maakuntakaava tuli korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen lainvoimaiseksi toukokuussa 2021. Kaavassa käsitellään kaikki keskeiset alue- ja yhdyskuntarakenteen teemat, ja se on osa Uudenmaan toista vaihemaakuntakaavaa.

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava kattaa koko Uudenmaan, lukuun ottamatta Östersundomin aluetta. Maakuntakaava tuli korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen lainvoimaiseksi toukokuussa 2020. Maakuntakaava on muuten kumottu, mutta voimaan jäi maakuntavaltuuston päätöksellä kaavan tuulivoimaratkaisu: neljä tuulivoiman tuotantoon soveltuvaa aluetta Porvoossa, Loviisassa ja Lapinjärvellä sekä paikallista tuulivoimaa koskeva suunnittelusuositus.

i

Kun vallitsevaa kaavatilannetta tulkitaan, kaikki voimassa olevat maakuntakaavat merkintöineen ja määräyksineen on otettava huomioon samanaikaisesti. Tulkintaa helpottaa epävirallinen voimassa olevien maakuntakaavojen yhdistelmäkartta sekä merkinnät ja määräykset: uudenmaanliitto.fi/maakuntakaavatvoimassa

”

Uudellamaalla on VISIO-kaavan valmistelun alkaessa voimassa useita maakuntakaavoja.

Voimassa olevat maakuntakaavat kunnittain

Hanko, Inkoo, Karkkila, Lohja, Raasepori ja Siuntio

- Uusimaa-kaava 20250: Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaava
- Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan tuulivoimaratkaisu

Askola, Lapinjärvi, Loviisa, Myrskylä, Porvoo ja Pukkila

- Uusimaa-kaava 20250: Itä-Uudenmaan vaihemaakuntakaava
- Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan tuulivoimaratkaisu

Östersundomin alue (Helsinki, Sipoo ja Vantaa)

- Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaava: Östersundomin alue

Espoo, Helsinki, Hyvinkää, Järvenpää, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula, Vantaa ja Vihti

- Uusimaa-kaava 20250: Helsingin seudun vaihemaakuntakaava
- Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan tuulivoimaratkaisu

4. Suunnittelu- ja vaikutusalue

VISIO-kaava laaditaan koko Uudenmaan alueelle. Kaava kattaa kaikki Uudenmaan alueen kunnat lukuun ottamatta Östersundomin aluetta Helsingissä, Sipoossa ja Vantaalla. Östersundomin aluetta ei sisällytetä mukaan VISIO-kaavaan, koska alueella on vuorovaikutuksessa kuntien kanssa tunnistettu olevan riittävän ajantasainen maakuntakaava. VISIO-kaavan taustaselvitykset kattavat kuitenkin myös Östersundomin maakuntakaavan alueen.

Uudellamaalla on 26 kuntaa: Askola, Espoo, Hanko, Helsinki, Hyvinkää, Inko, Järvenpää, Kauniainen, Karkkila, Kerava, Kirkkonummi, Lapinjärvi, Lohja, Loviisa, Myrskylä, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Porvoo, Pukkila, Raasepori, Sipoo, Siuntio, Tuusula, Vantaa ja Vihti.

VISIO-kaavan vaikutusalueeseen kuuluvat varsinaisen kaava-alueen lisäksi ne ulkopuoliset alueet, joille kaavassa suunniteltava alueiden käyttö voi aiheuttaa olennaisia vaikutuksia. Vaikutusten merkittävyys ja laajuus riippuu käsiteltävästä temasta ja vaikutukset voivat vaihdella ylikunnallisista ylimaakunnallisiin ja valtakunnallisiin sekä joissain tapauksissa myös kansainvälisiin.

5. Maakuntakaavan sisältö ja lähtötiedot

Kaavan teemat

Vihreän siirtymän vaihemaakuntakaava käsittelee viittä teemakokonaisuutta

- Energia
- Logistiikka ja pitkän matkan henkilöliikenne
- Luonto ja hiilensidonta
- Teollinen tuotanto, kiertotalous ja maa-aineshuolto
- Vesihuolto ja vesivarat

Teemat on valittu käsiteltäväksi laajan vuorovaikutuksen sekä lainvoimaisen kaavan täydennys- ja päivitystarpeiden arvioinnin pohjalta.

Maakuntakaavan teemoista on Uudenmaan liitossa tehty syksyn 2024 aikana kehityskuvat. Kehityskuvat toimivat maakuntakaavan laadinnan keskeisenä tausta-aineistona. Kehityskuviiin on laajaan lähdemateriaaliin perustuen koottu keskeiset

tiedot teeman nykytilasta ja kehityskuluisista, jotka ovat nykytilaan johtaneet. Lisäksi kehityskuvissa arvioidaan tulevia näkymiä.

» [Tutustu kehityskuviin VISIO-kaavan verkkosivulla](#)

Varsinaisten sisältöteemojen lisäksi kaavatyössä otetaan läpileikkaavina huomioon seuraavat näkökulmat:

- Ilmastonmuutokseen vastaaminen eli hillintä ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen
- Turvallisuus, resilienssi ja huoltovarmuus
- Hyväksyttävyyys

Kaavatyössä on lisäksi tavoitteena hyödyntää innovatiivisia työmenetelmiä mm. kansainvälisen yhteistyön kautta. Kaavatyöllä tullaan vastaamaan myös muuttuvaan sääntelyyn niin kansallisella kuin EU-tasolla.

i

Vihreän ja puhtaan siirtymän määritelmä

Määritelmä on muotoiltu Uudenmaan liitossa kaava- ja ohjelmatyön pohjaksi.

Vihreä ja puhdas siirtymä on välttämätön muutos kohti ekologisesti kestävästä taloudesta ja elinvoimasta. Kestävä talous perustuu vähähiilisiin sekä kiertotalouteen ja luonnon monimuotoisuutta edistäviin ratkaisuihin ja luonnonvarojen kestäväin käyttöön.

Siirtymä mahdollistaa hiilineutraalin yhteiskunnan rakentumisen, parantaa ekologian tasapainoa, hillitsee ilmastonmuutosta sekä edistää siihen sopeutumista, sekä turvaa tulevaisuuden elinmahdollisuuksia.

Puhdas energia on tiivis osa siirtymää. Fossiilisten polttoaineiden korvaaminen puhtailla energiaratkaisuilla on keskeinen tavoite siirtymässä.

Uudellamaalla vihreässä ja puhtaassa siirtymässä painottuvat innovaatiot, resurssiviisaus, luonnon ja ympäristön asettamat rajat, kestävä liikenne, logistiikan ja infrastruktuurin kehittäminen sekä oikeudenmukaisuus ja sosiaalinen hyväksyttävyys.

Muutokseen kannustavat EU-tason sääntely, kansainväliset ja kansalliset ilmastotavoitteet, sekä Uudenmaan maakunnallinen tavoite saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2030 mennessä. Uudenmaan liitto haluaa olla edelläkävijä myös vihreän ja puhtaan siirtymän edistäjänä sekä kansallisesti että kansainvälisesti.

Lähtötiedot ja valmistuneita selvityksiä

Maakuntakaavan valmistelu pohjautuu runsaaseen ja monipuoliseen tietopohjaan. Kaavan tietopohjaan hyödynnetään uusimpia tietoja eri aihealueista ja täydennetään uusilla selvityksillä tarpeen mukaan.

VISIO-kaavan keskeisenä lähtökohtana ovat Uudenmaan kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa käyty vuorovaikutus, voimassa olevat maakuntakaavat selvityksineen ja niiden päivitys- ja täydennystarpeiden arviointi sekä maakuntakaavojen toteutumisen seuranta. Myös vahvistunut yhteistyö muun muassa kansainvälisten verkostojen, naapurimaakuntien ja oman maakunnan toimijoiden kanssa tuo lähtökohtia kaavatyöhön.

Kehityskuvien lisäksi liitossa on laadittu useita taustaselvityksiä kaavan eri teemoihin ja toimintaympäristön muutoksiin liittyen:

- [Uudenmaan väestö- ja työpaikkaprojektiot vuoteen 2060](#) (Uudenmaan liitto 2025)
- [Uudenmaan liiton yhdessä Pohjois-Pohjanmaan liiton kanssa laatima skenaariotyö](#) (Uudenmaan liitto 2025)
- [Selvitys vihreän siirtymän hankkeiden maankäyttötarpeista Uudellamaalla](#) (Uudenmaan liitto 2024)

- [Uusimaa-kaava 2050 -maakuntakaavakokonaisuuden arviointi hiilensidonnasta näkökulmasta](#) (Uudenmaan liitto 2024)
- [Uudenmaan logistiikkaselvitys](#) (Uudenmaan liitto 2024)
- [Raskaan liikenteen vaihtoehtoisten energialähteiden jakeluverkkoselvitys](#) (Uudenmaan liitto 2025)
- [Etelä-Suomen liikennestrategia](#) (liittojen yhteisjulkaisu 2020, päivitetty 2024)
- [Uudenmaan vesihuollon alueellinen yleissuunnitelma vuoteen 2050](#) (Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2024)

Tunnistettuja selvitystarpeita

Joistakin VISIO-kaavan teemoista on jo tunnistettu lisäselvitystarpeita, ja näitä tarkennetaan kaavatyön edetessä. Uusia selvityksiä tehdään sillä tasolla kun maakuntakaavan tarkkuustaso vaatii.

Muun muassa näistä aiheista on tunnistettu tarve käynnistää selvityksiä:

- Aurinkovoiman maisema-, luonto- ja hiilensidontavaikutukset
- Tuotannon ja logistiikkatoimintojen kaavamerkintöjen profilointi ja täsmentäminen
- Maakuntakaavan luonto- ja hiilensidontaselvitykset

- Ekologisen kompensaation mahdollisuudet
- Lentoaseman rahtiradan ja lentoaseman pohjoispuolen terminaalijärjestelyiden sekä varikon suunnittelu maakuntakaavan tarpeisiin

Selvitysten aiheet ja tarkempi sisältö täsmentyvät kaavatyön aikana. Valmiit selvitykset päivitetään [kaavan verkkosivuille](#)

Rinnalla etenevät suunnitteluprosessit

Maakuntakaavatyön rinnalla on käynnissä myös muita seudullisia suunnittelutöitä, joiden kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä mm. yhteistä tietopohjaa ja selvityksiä hyödyntäen. Näitä ovat mm.:

- Uudistettava [Uusimaa-ohjelma](#) ja siihen linkittyvät [alueellinen innovaatiostrategia](#) sekä [Hiilineutraali Uusimaa-tiekartta](#) ja sen [toimenpideohjelma](#)
- Valmisteilla olevat [Uudenmaan sopeutumissuunnitelma](#) ja [merialuesuunnitelman päivittäminen](#)
- Helsingin seudun MAL-työ 2027 sekä läntisen ja itäisen Uudenmaan liikennejärjestelmäsuunnitelmien toimenpideohjelmien päivittäminen

6. VISIO-kaavan tavoitteet

VISIO-kaavan tavoitteilla vastataan ajankohtaisiin ja ennakoituihin muutostekijöihin ja haasteisiin.

Kaavan tavoitteet on kirjattu tähän suunnitelmaan, ja ne tarkentuvat ensin suunnitteluperiaatteiksi ja konkretisoituvat myöhemmin kaavaratkaisuissa kaavatyön edetessä.

Tavoitteiden tehtävänä on ohjata kaavan suunnitteluperiaatteita, kaavaratkaisuja, niiden vaikutusten arviointia ja vaihtoehtojen vertailua sekä myöhemmin myös kaavan toteutumisen seuranta.

Tavoitteet määrittelevät yleispiirteisemmin mihin kaavalla pyritään ja suunnitteluperiaatteet kuvaavat tarkemmin millä kaavan keinoilla tavoitteisiin voidaan päästä.

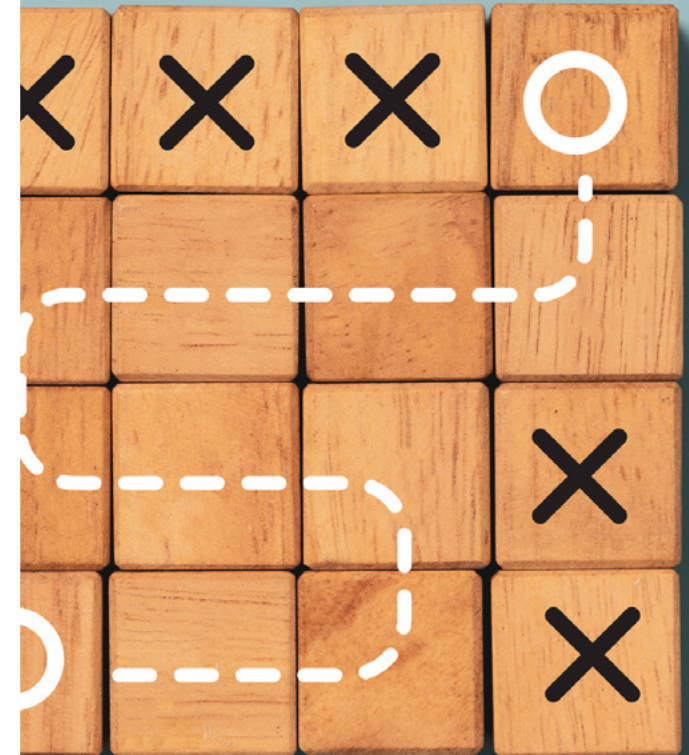
VISIO-kaavalla on kolme vihreään siirtymään liittyvää päätavoitetta:

1. Ilmastonmuutokseen vastaaminen ja luonnon monimuotoisuuden lisääminen
2. Kestävän ja innovatiivisen kilpailukyvyyn vahvistaminen
3. Toimintavarmuuden ja turvallisuuden edistäminen

Päätavoitteita tarkentavat 20 alatavoitetta.

Kaavan tavoitteet on laadittu kaavan kehityskuvien pohjalta, voimassaolevan Uusimaa-ohjelman painopisteisiin pohjautuen, tiiviissä vuorovaikutuksessa kaavan sidosryhmien kanssa. Tavoitteita on peilattu myös ajankohtaisiin Uudenmaan väestö- ja työpaikkaprojektioihin sekä skenaariotyöhön.

Vuorovaikutuksen kautta on pyritty huomioimaan myös kaavan tärkeimpien sidosryhmien tavoitteita ja tärkeänä pitämiä Uudenmaan haasteita.

Tavoitteiden strateginen kokonaisuus tasoittain

Kaavan tavoitteiden taustalla vaikuttavat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, Uusima-ohjelman painopisteet ja tavoitteet, voimassaolevan maakuntakaavan tavoitteet sekä muut valtakunnalliset ja maakunnalliset tavoitteet ja strategiat. Taustalla on huomioitu myös Agenda 2030 kestävän kehityksen tavoitteet (SGD) sekä Euroopan ja Suomen tavoitteita, strategioita ja sääntelyä vihreään, puhtaaseen siirtymään liittyen.

Uusimaa-ohjelman painopisteet

Ympäristöviisas Uusimaa

Menestyvä Uusimaa

Onnellisten Uusimaa

VISIO-kaavan tavoitteet

1. Ilmastonmuutokseen
vastaaminen ja luonnon
monimuotoisuuden
lisääminen

2. Kestävän ja innovatiivisen
kilpailukyvyn vahvistaminen

3. Toimintavarmuuden ja
turvallisuuden edistäminen

VISIO-kaavan suunnitteluperiaatteet

Tavoitteita tarkentavat
suunnitteluperiaatteet, joiden
pohjalta aletaan laatimaan
kaavaluonnosta

» määritetään keväällä 2025

Tavoite 1. Ilmastonmuutokseen vastaaminen ja luonnon monimuotoisuuden lisääminen

- 1.1** Ilmastopäästöjen vähentäminen ja hiilensidonnan tukeminen
- 1.2** Luonnonvarojen ekologisesti kestävä käytön edistäminen
- 1.3** Ekosysteemipalvelujen tarjonnan parantaminen
- 1.4** Kiertotalouden ja resurssitehokkuuden edistäminen
- 1.5** Ilmaston ja ympäristön kannalta kestävä energijärjestelmän edistäminen
- 1.6** Ilmastonmuutokseen sopeutumisen tukeminen
- 1.7** Ekologisten verkostojen vahvistaminen
- 1.8** Meren ja vesistöjen tilan parantaminen
- 1.9** Liikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien siirtymän tukeminen

Tavoite 2. Kestävän ja innovatiivisen kilpailukykyyn vahvistaminen

- 2.1** Elinkeinoelämän kestävä kilpailukyky ja toimintaedellytysten tukeminen
- 2.2** Teknologisen kehityksen ja uusien toimintamallien huomioiminen ja hyödyntäminen
- 2.3** Kestävän saavutettavuuden parantaminen maakunnallisesti, kansallisesti, Itämeren alueella ja osana Eurooppaa
- 2.4** Logistiikkatoimintojen sijoittumisen mahdollisuuksien ja logistiikan kestävien liikenneyhteyksien varmistaminen
- 2.5** Vihreän siirtymän keskittymien muodostumisen edistäminen alueiden vahvuuksiin perustuen
- 2.6** Riittävän, puhtaan energian turvaaminen elinkeinoelämän ja asukkaiden tarpeisiin
- 2.7** Pitkänmatkaisen joukkoliikenteen edistäminen
- 2.8** Vihreän siirtymän toimintojen tukeutuminen oleviin rakenteisiin ja verkostoihin

Tavoite 3. Toimintavarmuuden ja turvallisuuden edistäminen

- 3.1** Kriittisen infrastruktuurin toimintavarmuuden ja turvallisuuden edistäminen
- 3.2** Vesivarojen turvaaminen
- 3.3** Terveellisen ja turvallisen elinympäristön edistäminen

7. Arvioitavat vaikutukset

Alueidenkäyttölaissa sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksessa säädetään miten ja mitä vaikutuksia maakuntakaavaa laadittaessa tulee arvioida. Kaavaa laadittaessa tulee arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset

- ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön
- maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon
- kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin
- alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen
- kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön
- elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen.

Kaavaratkaisun kokonaisvaikutuksia arvioidaan suhteessa alueidenkäyttölain mukaisiin maakuntakaavan sisältövaatimuksiin, valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin, luonnonsuojelulain Natura-alueita koskevaan heikentämiskieltoon, sekä kaavalle asetettuihin tavoitteisiin. Lisäksi vaikutuksia arvioidaan suhteessa voimassa oleviin maakuntakaavoihin sekä muihin maakunnallisiin tavoitteisiin ja ohjelmiin.

VISIO-kaavan arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota ilmastovaikutuksiin sekä mahdollisuuksiin vastata ilmastonmuutokseen sopeutumiseen. Kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Vaikutusten arviointia tehdään liiton omana asiantuntijatyönä, mutta arvioinnissa hyödynnetään myös ulkopuolista asiantuntemusta ja tarvittaessa myös konsulttitoimeksiantoja.

Vaikutuksia selvitetään koko kaavaprosessin ajan, jotta arviointi tukisi kaavan laadintaa mahdollisimman hyvin. Vaikutusten arvioinnin kautta kaavan laatijat, osalliset sekä päättäjät saavat tietoa kaavan toteuttamisen vaikutuksista, niiden merkittävydestä ja kohdentumisesta sekä haitallisten vaikutusten lieventämisen mahdollisuuksista.

Kaavan vaikutuksia arvioidaan koko siltä alueelta, johon kaavalla arvioidaan olevan olennaisia vaikutuksia. Välittömän vaikutukset kohdistuvat ensisijaisesti Uudenmaan maakunnan alueelle. Vaikutusalue tarkentuu kaavatyon edetessä ja mm. osallisten kuulemisen ja tehtävien selvitysten seurauksena.

Vaikutusten arvioinnin tuloksiin voi tutustua osana kaavamateriaalia.

8. Vuorovaikutus

Osallisuus ja päätöksenteko

VISIO-kaavaa valmistellaan mahdollisimman avoimesti ja vuorovaikutteisesti. Kaavan sisällöstä, vaikutuksista ja muista keskeisistä kysymyksistä on tärkeää saada näkemyksiä kaikilta, joihin maakuntakaavoitus voi vaikuttaa. Eri vaiheissa saatua palautetta ja ulkopuolisia arvioiteja hyödynnetään valmistelussa ja kaavaprosessissa. Osallistuminen ja yhteistyö tuo tärkeää ja sisältöä kaavaprosessiin ja poliittisten päätösten pohjaksi.

Osallistumismenettelyistä ja tiedottamisesta on säädetty alueidenkäyttölainsäädännössä. Osallistumisprosessi alkaa, kun osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetetaan nähtäville. Kaavasta kerätään palautetta osallisilta jatkuvasti koko kaavaprosessin aikana.

Osalliset

Osallistumismahdollisuus on kaikilla, jotka haluavat olla mukana kehittämässä maakuntaa ja vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. Alueidenkäyttölain mukaan kaavaprosessissa osallisia ovat kaikki ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin

kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Lisäksi osallisia ovat viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

Sidosryhmäyhteistyö

Liiton omien asiantuntijoiden lisäksi kaavan tekemiseen osallistuu laajalti alueen kuntien virkahenkilöitä ja päättäjiä, ulkopuolisia asiantuntijoita muun muassa korkeakouluista ja tutkimuslaitoksista, eri ministeriöistä sekä kaavan teemoihin liittyvistä järjestöistä. Myös asukkaiden palaute on tärkeä osa kaavan valmistelua.

Maakuntakaavatyötä esitellään ja keskustelua maakuntakaavan ratkaisuihin käydään koko kaavaprosessin ajan sekä pysyvissä työryhmissä että tarpeen mukaan järjestettävissä työpajoissa ja seminaareissa. Maakuntakaavan valmistelun keskeisenä tukena toimivat liiton pysyvät kuntien asiantuntijaryhmät eri sektoreilta.

Lisäksi perustetaan tarpeen mukaan yhteistyöryhmiä, joihin kootaan asiantuntijoita eri sidosryhmistä täydentämään liiton omaa asiantuntemusta.

Esimerkiksi Uudenmaan vihreää siirtymää edistämään sekä liiton kaava- ja ohjelmatyötä sparraamaan on perustettu Vihreän siirtymän yhteistyöryhmä, jossa on edustajia vihreän siirtymän eri sektoreilta kunnista ja muista toimijoista. Lisäksi kaavan vuorovaikutuksessa hyödynnetään mahdollisimman laajasti jo olemassa olevia alueellisia eri sektoreiden yhteistyöryhmiä.

Päätöksenteko

Kaavatyöhön liittyvät päätökset tehdään maakuntahallituksessa ja -valtuustossa, jotka muodostuvat Uudenmaan kuntien poliitikoista. Maakuntahallitus päättää maakuntakaavan valmistelun käynnistämisestä ja vireilletulosta, hyväksyy osallistumis- ja arviointisuunnitelman, asettaa kaavaluonnoksen nähtäville, hyväksyy kaavaehdotuksen ja sen nähtäville asettamisen sekä esittää maakuntavaltuustolle lopullisen kaavaehdotuksen hyväksymistä. Maakuntakaavan hyväksyy lopulta maakuntavaltuusto.

Välineet ja alustat

Uudenmaan liiton verkkosivuilla uudenmaanliitto.fi tiedotetaan aina, kun kaavaprosessissa tapahtuu jotain merkittävää.

Kuulutukset kaavan vireille tulosta, lausuntoajoista ja nähtävilläoloista julkaistaan Uudenmaan liiton verkkosivuilla, jäsenkuntien virallisilla ilmoitustauluilla sekä Uudenmaan liiton määritellyissä ilmoituslehdissä (Helsingin Sanomat ja Hufvudstadsbladet).

Nähtävillä olevat kaava-aineistot ovat esillä tutustumista ja kommentointia varten Uudenmaan liiton verkkosivuilla ja toimistolla (Esterinportti 2 B, Helsinki). Kaava-aineisto toimitetaan ehdotusvaiheen nähtävilläolon yhteydessä myös Uudenmaan liiton jäsenkuntien virallisille ilmoitustauluille. Nähtävilläolojen tarkat ajankohdat varmistuvat kaavatyön edetessä.

OAS-vaiheessa tämä kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä kaikille osallisille tutustumista ja mahdollisia kommentteja varten maaliskuussa 2025. Samalla VISIO-kaava kuulutetaan vireille.

Kaavan valmistelu- ja ehdotusvaiheissa pyydetään kaava-aineistoista Uudenmaan kunnilta ja muilta keskeisiltä sidosryhmiltä lausunnot.

Viranomaisneuvottelut järjestetään kaavan aloitusvaiheessa ja ehdotusvaiheessa. Viranomaisneuvotteluun kutsutaan Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja ne ministeriöt, joiden toimialaan kuuluvia valtakunnallisesti merkittäviä asioita kaavassa käsitellään. Neuvotteluun kutsutaan lisäksi muut viranomaiset, joiden toimialaa asia saattaa koskea.

Maakuntakaavoituksen ajankohtaisia asioita voi seurata myös sähköpostitse toimitettavasta uutiskirjeestä. Postituslistalle voi liittyä liiton verkkosivuilla uudenmaanliitto.fi/uutiskirjeet.

Palautetta voi kaavan luonnosvaiheesta alkaen antaa myös karttapalvelussa, jolloin palaute voidaan kohdentaa haluttuun paikkaan.

Lisäksi palautetta voi antaa jatkuvasti kaavaprosessin aikana. Tarvittaessa yhteyttä voi ottaa myös suoraan kaavan valmistelijoihin. Parhaiten tämä käy sähköpostilla.

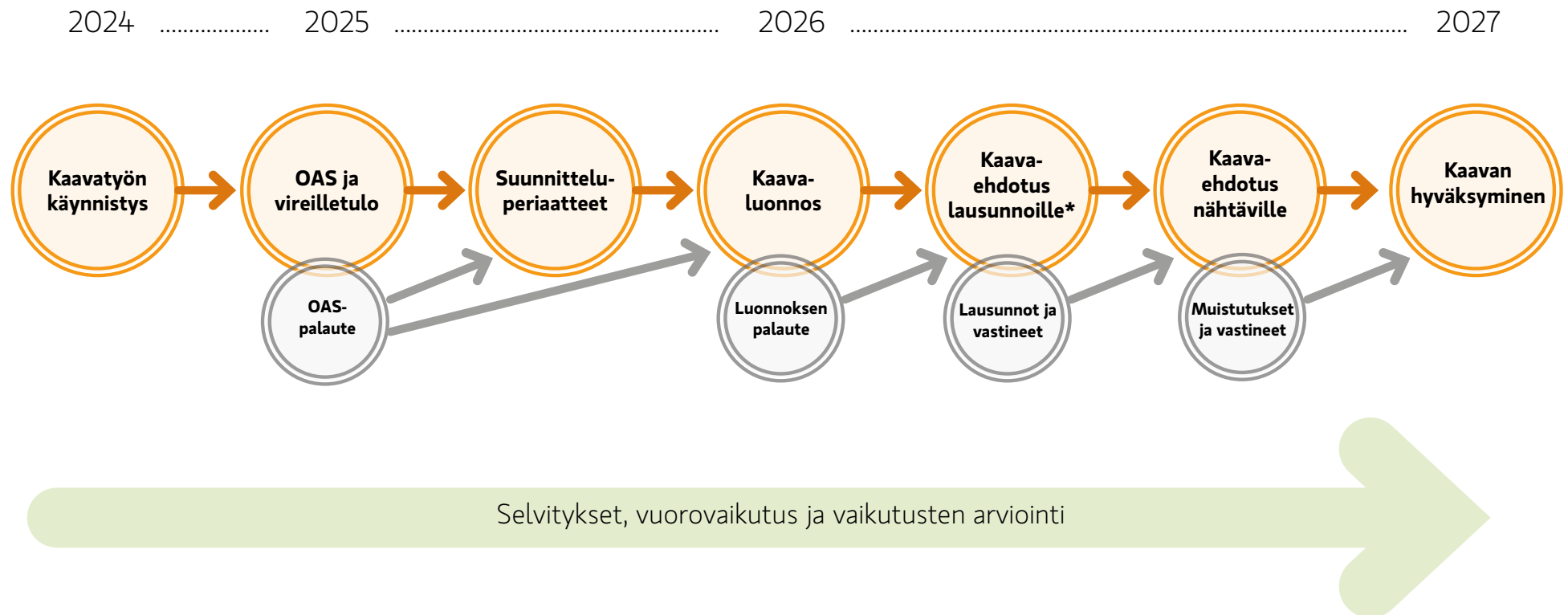

Uudenmaan liiton verkkosivuilla uudenmaanliitto.fi tiedotetaan aina, kun kaavaprosessissa tapahtuu jotain merkittävää.

9. Aikataulu ja prosessi

Tavoiteaikataulu

* Lainsäädäntö mahdollisesti muuttumassa ehdotuksen lausuntovaiheen osalta.

Vuorovaikutusmahdollisuudet

Aloitus- ja tavoitevaihe

kevät 2024–kevät 2025

- Maakuntahallitus päättää käynnistää kaavatyön
- Aloitetaan tarvittavat taustaselvitykset
- Laaditaan kaavan teemoista kehityskuvat
- Kaavan tavoitteita työstetään sidosryhmien kanssa
- Kaavan vireilletulosta ja OAS:ista tiedotetaan ja OAS asetetaan nähtäville.
- Järjestetään ensimmäinen viranomaisneuvottelu
- Kaavan suunnitteluperiaatteet hyväksytään maakuntahallituksessa

Valmisteluvaihe

kevät 2025–kevät 2026

- Jatketaan taustaselvityksiä
- Vaihemaakuntakaavan luonnoksen valmistelu aloitetaan selvitysten, kehityskuvien, tavoitteiden ja suunnitteluperiaatteiden sekä saadun OAS-palautteen pohjalta yhteistyössä sidosryhmien kanssa
- Valmisteluvaiheen vaikutusten arviointi
- Kaavaluonnos asetetaan julkisesti nähtäville ja kaava-aineistosta voi kuka tahansa jättää mielipiteensä. Samalla kaavaluonnoksesta pyydetään lausunnot kunnilta ja muilta viranomaisilta sekä keskeisimmiltä sidosryhmiltä.
- Luonnoksen palautteen käsittely ja muutostarpeiden arviointi.

Ehdotusvaihe

kevät 2026–kevät 2027

- Laaditaan kaavan ehdotusaineisto valmisteluvaiheesta saadun palautteen ja mahdollisten lisäselvitysten perusteella, yhteistyössä sidosryhmien kanssa
  - Vaikutusten arviointia tarkennetaan ehdotusvaiheessa
  - Ehdotusaineistosta pyydetään lausunnot ennen sen nähtäville asettamista *
  - Maakuntahallitus käsittelee ehdotusaineistosta annetut lausunnot ja antaa niihin vastineet
  - Järjestetään toinen viranomaisneuvottelu
  - Kaavaehdotus hyväksytään maakuntahallituksessa ja asetetaan nähtäville
  - Jos kaavaehdotusta muutetaan olennaisesti nähtävillälön jälkeen, asetetaan se uudelleen nähtäville
- * Lainsäädäntö mahdollisesti muuttumassa ehdotuksen lausuntovaiheen osalta.*

Hyväksymisvaihe

2027

- Maakuntahallitus käsittelee ehdotuksesta annetut muistutukset ja antaa niihin vastineet
- Ehdotus viimeistellään saadun palautteen, mahdollisten lisäselvitysten ja käydyn vuorovaikutuksen perusteella
- Kaava hyväksytään maakuntahallituksessa ja hallitus esittää valtuustolle lopullisen kaavaehdotuksen hyväksymistä
- Kaava hyväksytään maakuntavaltuustossa

Seuranta- ja toteutusvaihe

- Uudenmaan liitto seuraa ja edistää kaavan toteutumista eri tavoin sekä seuraa myös kaavan muutostarpeita

10. Lisätietoja ja yhteystiedot

Uudenmaan liitto, aluesuunnittelun vastuualue

Uudenmaan liitto
Esterinportti 2, 00240 Helsinki
puh. 09 4767 411

Aluesuunnittelujohtaja Mari Siivola
+358 40 559 4119
Kaavoituspäällikkö Ilona Mansikka
+358 40 524 9186

Uudenmaan liittoon osoitetut sähköpostit osoitteella
toimisto@uudenmaanliitto.fi (kirjaamo)

Henkilöiden sähköpostiosoitteet ovat muodossa
etunimi.sukunimi@uudenmaanliitto.fi

VISIO-kaavan nettisivut
uudenmaanliitto.fi/visio-kaava

Sosiaalisen median kanavat

- » [LinkedIn](#)
- » [Facebook](#)
- » [YouTube](#)
- » [Instagram \(MyUusimaa\)](#)

Uudenmaan liitto // Nylands förbund
Helsinki-Uusimaa Regional Council

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki • Finland
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi
[@Uudenmaanliitto](https://www.instagram.com/Uudenmaanliitto)